

Bácskai Erzsébet (1972–1976)

Milyen élmények jutnak eszébe az Eötvös Kollégiummal kapcsolatban?

Eleinte nem laktam az Eötvösben, de bejártam. Megengedték, hogy a könyvtárban tanuljak: ez nagy kiváltság volt. Már akkor is én voltam a lelki szemetes, a mindenki anyukája, tettem, amit jónak láttam, csak később kerültem hivatalos kapcsolatba a pszichológiával: pszicholingvisztikából írtam a szakdolgozatomat, majd a doktorimat. Szerettem volna a körülöttem lévő embereket boldognak látni, és úgy intéztem a dolgokat, hogy ez teljesülhessen. Egyesek esetében úgy éreztem, meg kell nyitni őket. Ezért még programozást is tanultam az egyik kollégistánál, aki óriási koponya volt, de szociális problémái voltak. Nála át kellett törni egy falat, hogy a többi emberrel is tudjon kommunikálni. Emlékszem, ült az ágyán, monoton módon mozgott, és mormolt valamit. Érett fejfel jöttem rá, hogy imádkozott. Totik Vilit is sokat formálta a Kollégium, úgy jött át a József Attila Diákotthonból, hogy nem fog „kilógni”, mert itt mindenki éjszakába nyúlóan tanult. A következő évben felvettek a Kollégiumba.

Hallgató koromban vezettem diákszínpadot a Radnótiban, Keserű Imre is onnan indult. Az Eötvös Kollégium bejáró tagjai közül Matzkó Lacit említeném, az angol tanszéken tanító Matzkó tanár úr fiát, aki country-zenekart alapított. Többször jöttek be zenélni, ő később a BBC-nél dolgozott Londonban. Bejáró patronáló tag volt Lipták Dóri is, ő történelem-politológia szakos volt. A bátyám, Bácskai Mihály is Eötvös-kollégista volt elsős korától kezdve, magyar-francia szakosként végzett.

Akkoriban építettük a JATE Klubot. Amikor elkészült, többen vállaltunk ott feladatokat, valamint jártunk együtt rendezvényekre is. A régiek is visszajártak, emlékszem Sipos Misire, a Komlói-családra, Sanyira és Lacira. Szóval nagyon érdekes korszak volt valamennyiünk életében.

Milyen dolgokkal foglalkozott még a Kollégiumban?

Én voltam a Kollégiumban a kulturális és az „emberiességi” dolgokért felelős tag. Laczkó Piroskát egyszer „visszatapsolta” a vizsgán Szókefalvi Nagy Béla. Ezek után meghívtam őt a Kollégiumba beszélgetni. Nem volt nagyon közvetlen ember, de tetszett neki a sok csillogó szem. Az előadás vége felé megkérdeztem, hogy hogyan lehet az, hogy valakit kirúg egy perc alatt. Azt mondta, hogy ő sem csinál mást, mint a többiek: nézi az előadáson a hallgatókat, történeteket talál ki hozzájuk, elképzeli, hogy milyen lehet a hangjuk. És ha a vizsgán ez nem igazolódik be, akkor... Erre azt válaszoltam, hogy lehetne-e ezen megpróbálni változtatni, hiszen ezzel pályákat akaszthat meg. Szétnézett a teremben, meglátta Piroskát, azt mondta: „Na mostmár értem, hogy miért kérdezte.” Következő vizsgán Piroška jelest kapott, de nekem négy szemközt elmondta, hogy ő sokkal mélyebb hangra számított tőle. Valószínűleg nem tudta, hogy ő volt az énekár szopránja. Meghívtam még Ördög Szilvesztert, Buda Bélát, Papp Gábort, Lux

Elvirát, Popper Pétert és az akkori Mozgó Világ főszerkesztőjét, de ezeket az előadásokat már a JATE Klubba szerveztük az érdeklődők nagy száma miatt.

Hogy működött a közösség?

Az volt a szlogenem, hogy „együtt, egymásért, de nem helyetted”. Utólag is vissza jártam, segítettem a kollégistákat ezzel-azzal. Fontos volt számunkra a filmnézés is, jártunk a Széchenyi téri moziba. Egyszer villamossal jöttünk vissza a Kollégiumba, és elfelejtettük a jegyet érvényesíteni. Elkapott minket az ellenőr. Szabadkoztunk, hogy mindenről elfelejtkeztünk, mert a filmről beszélgettünk. Mire ő: „Mééért, nem látták?” Ez a mondat sokáig volt szállóige.

Emlékszem, hogy meghívtuk a Kollégium tagságát egy februári farsangra a szentesi Horváth Mihály Gimnáziumba. Édesapám ott volt igazgató, ott laktunk az iskolában. Voltunk vagy húszan a Kollégiumból, Tosics Iván például zárandoknak öltözött. Persze a Kollégiumban is csináltunk összejöveteleket. Szokásunk volt szilveszter éjjélkor lemenni a Tisza-partra, majd a Széchenyi térre. Egyébként a Sárkány és a Hági volt többünknek a kedvenc helye, de volt Újszegeden is olyan hely, ahová ugyan ritkán mentünk, de nagyon jól főztek és olcsó is volt.

Igazgatónk először Novák Mihály volt, majd jött Nagy Géza. Igazi európai személyiség volt, fesztelenül lehetett vele beszélgetni, szót értett a hallgatókkal. Egyszer gyönyörű polgári lakásában aludtunk, amikor a budapesti Eötvös Collegiumban tettünk látogatást, és ott nem volt elég hely. Emlékszem egy Katona József Színház estére is, ahol együtt volt a csapat nagy része.

Létezett bejáró tagság és volt diákbizottság?

A bejáró tagság eleinte csak hallgatólágos dolog volt, de később úgy emlékszem, megszavaztuk, tehát hivatalossá vált. A bejáró tag használhatta a könyvtárat, ami nagy előny volt, mert nem kellett várni, hogy mikorra hozzák meg a könyvet a raktárból, hanem rögtön hozzájutott az illető. Sok minden megvolt nálunk. Előfordult az is, hogy a bejáró tag egy-egy tag szíve választotta volt. Diákbizottság akkor már létezett, volt titkári és könyvtárosi poszt is.

1972-ben nyílt meg a lányszint, milyen hatása volt ennek a Kollégium életére?

Nagyon izgalmas volt látni, ahogy a fiúk megadták a tiszteletet a lányoknak. Volt néhány igazi lovag. Több szerelmet is végigkövethetett az ember: közülük többen össze is házasodtak.

Fenyegette megszűnés a Kollégiumot?

Mindig! Nem tetszett az ún. „elitképzés”. Egyszer Ásotthalmon voltunk egy március tizenötödikén, és véletlenül valami lezárt területre tévedtünk. Ezután néhány embert behívtak és – legalábbis szerintem – be is szerveztek, hogy tegyenek hangulatjelentéseket. Ez persze akkor nem kapott nagy hangsúlyt, s igazán nem is tudtuk, pontosan mi történt.

Hogy alakult egyéni életpályája, mennyiben segítette az életben a Kollégium?

Először Szegeden a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Pszichológia Tanszékén – a legendás Geréb György professzor tanszékén – dolgoztam tíz évig, majd az ELTE Tanárképző Főiskoláján hat évet, ahonnan a Nemzetközi Pető Intézet konduktor-tanító főiskolai képzését kellett kialakítanunk. Életem egy szakaszában (1997-től) humánerőforrás-igazgatóként alkalmaztak egy gyógyszerkutató és fejlesztő cégnél. Ekkor hoztam haza Amerikából Krajcsi Petit, a kiváló biokémikus-virológus kutatót, aki szintén velem egy időben volt Eötvös-kollégista. Dolgoztam a gyermekvédelemben is 2003–2007 között, ahol sok roma gyermekkel foglalkoztam. Nagyon kemény dilemma volt, hogy el akarnak-e szakadni a kultúrájuktól, ami kiemelkedési lehetőségeket jelentett volna számukra, de ez esetben a romák nem feltétlenül fogadták vissza őket. Ancsel Éva gondolata különösen sokat jutott akkoriban eszembe: „Ha van sors, hát nagyon korán elkezdődik.” 2007-ben jöttem vissza a felsőoktatásba pszichológiát tanítani a Pető Intézetbe, ami igazi szellemi hungarikum. A segítői munka mellett pszichodráma-terapeuta és szervezetfejlesztő szakember is vagyok. Sokat foglalkozom a felsőoktatás mellett vezetőképzéssel, családterápiával, és nevelem a soktehetségű, tizenhat éves kislányomat, Kovács Fannit. Férjem révén van már négy unokánk is.

Az Eötvös Kollégium tartást és irányt adott. Eötvös-kollégistának lenni fogalom volt, fontos volt ez az identitás.

*Az interjút Varga-Orvos Zoltán készítette 2009-ben Budapesten
Szerkesztette: Nagyillés János*